

SIKRE SKOLEVEJE

ÅRSRAPPORT 2011

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

ÅRSRAPPORT FOR 2011

Du sidder nu med program Sikre Skoleveje årsrapport for 2011. Rapporten giver både et overblik over, hvad der er sket i 2011, og en samlet status på programmet.

Sikre Skoleveje sætter byens børn i centrum. Programmets mål er at sikre, at skolebørnene er sikre, trygge og kompetente trafikanter, der til fods og på cykel frit kan bevæge sig rundt i byen og samtidig kan være ambassadører for byens grønne mobilitet og grønne vækst.

Det kræver øvelse at være trafikant! Kommunen, de kommunale og private skoler og forældrene skal sammen skabe rammerne for, at børnene kan øve sig og allerede i en ung alder kan begå sig i trafikken både alene og sammen med mor og far.

Sikre Skoleveje har tre indsatsområder:

- ANLÆG VED SKOLER
- fysiske anlæg til forbedring af sikkerhed og tryghed.
- FÆRDELSUNDERVISNING OG TRAFIKPOLITIK
- udvikling af færdselsundervisning og dialog med alle skoler om at etablere en god trafikpolitik.
- ADFÆRDSPÅVIRKNING, KOMMUNIKATION OG KAMPAGNER
- en solid informationsindsats gennem hele forløbet og specifikke kampagner, der kan bidrage til at skabe sikrere og tryggere skoleveje, så eleverne kan træffe det grønne trafikvalg.

Ingen af de tre områder kan stå alene, tværtimod er de tæt forbundet i det daglige arbejde og supplerer hver især hinanden.

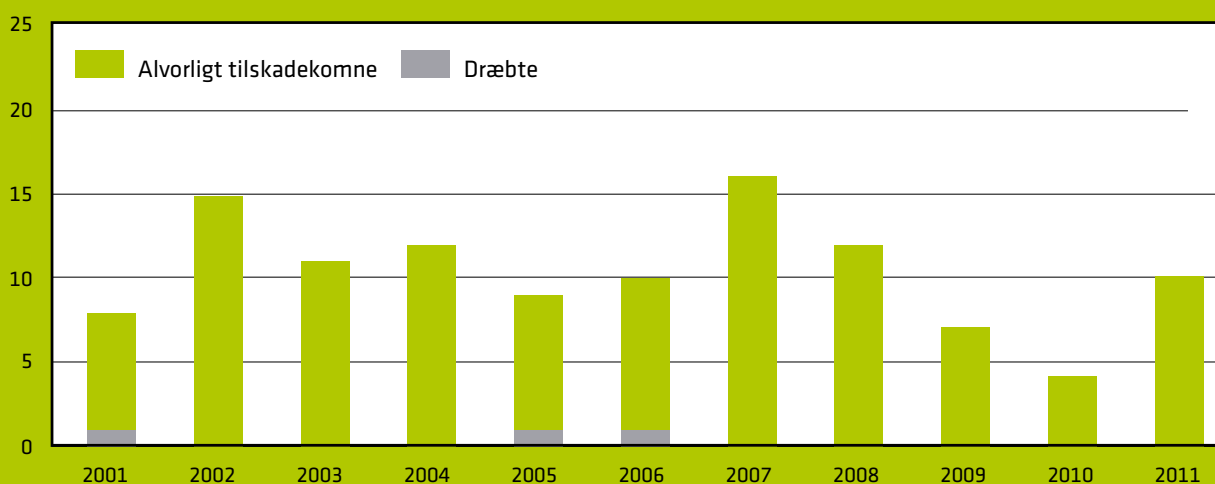
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Trafik
Sikre Skoleveje
Tlf. 33 66 35 00
sikreskoleveje@tmf.kk.dk
www.kk.dk/sikreskoleveje
Februar 2012

LAYOUT TMF Grafisk Design
FOTOS Teknik- og Miljøforvaltningen,
Troels Heien, Ursula Bach,
Lisbeth Holten og Trine Sand
Skjøldberg

ANLÆG

De københavnske veje er generelt meget sikre. Der sker få trafikuheld, og antallet er generelt faldende. Cykeltrafikken er vokset med 50 %, og antallet af personskader er faldet med 60 % siden 1995. Trygheden blandt byens cyklister er steget markant fra 51 % i 2008 til 67 % i 2010 i takt med de mange tiltag, kommunen har udført for at gøre det mere sikkert og trygt for cyklister og gående at færdes i byen. Alligevel er det ikke alle forældre, der lader deres børn bevæge sig rundt i byen. Det medfører, at børnene ikke får øvet sig i trafikken, og at både de og deres forældre får indskrænket deres frihed i hverdagen.

TILSKADEKOMNE BØRN I SKOLEVEJSUHELD 2001-2011

Program Sikre Skoleveje samarbejder på nuværende tidspunkt (dec. 2011) med 55 af byens ca. 120 kommunale og private skoler, samt fire institutioner. Det har resulteret i 70 anlægsprojekter.

Sikre Skoleveje prioriterer samarbejdet med den enkelte skole højt. Det sker bl.a. ved, at medarbejdere fra programmet tager ud på skolen og afholder dialogmøde med repræsentanter for skolen, forældrene og eleverne, hvor de sammen gennemgår de trafikale udfordringer i skolens nærområde. Det munder ud i en dialograpport, som skolen får til godkendelse. Rapporten beskriver bl.a. den samlede indsats for at gøre skolens omgivelser sikre og trygge, så eleverne kan gå og cykle til skolen. Rapporten kan bruges som grundlag for skolens trafikpolitik.

De 70 projekter er siden programmets begyndelse samlet i otte pakker. Vi forventer at indstille yderligere to pakker i 2012 med i alt 10 projekter. Derudover vil der i forbindelse med 4 SKOLE-samarbejdet på Midtamager blive indstillet projekter ved de fire involverede skoler, en hastighedsplan for Midtamager og et projekt, der skal forbedre mulighederne for at krydse Amagerbrogade mellem Øresundsvej og kommune-grænsen. Finansieringen af disse projekter er vedtaget i Budget 2012.

Samtlige anlægsprojekter, der på nuværende tidspunkt er politisk godkendt under programmet, vil være anlagt senest første skoledag august 2012. De resterende projekter, der indstilles i 2012, vil være anlagt senest december 2012, bortset fra krydsningsmulighederne på Amagerbrogade og hastighedsplanen for Midtamager.

0-ACCEPT AF SKOLEVEJSUHELD

Program Sikre Skoleveje arbejder med at indføre en 0-vision for skolevejsuheld. Det betyder bl.a., at hvert skolevejsuheld skal analyseres særligt grundigt med henblik på at undgå lignende uheld fremover. 0-visionen vil blive nærmere beskrevet i den kommende Trafiksikkerhedsplan 2012-2020.

EKSEMPLER PÅ ANLÆGSPROJEKTER

Fodgængerstøttepunktet ved Byens Skole hjælper eleverne med at krydse Vigerslev Allé.

Elever fra Bellahøj Skole malede selv deres skolevejstunnel under Frederikssundsvej, da den skulle renoveres.

Forsøget med flex-parkering i Nordre Frihavsgade giver plads til flere cykler.

Etablering af en hævet flade ved Peder Lykke Skolen.

Tiden fra den første kontakt med skolen til anlægsprojektet kan påbegyndes, er nu nede på ca. seks måneder. Det kan lade sig gøre, fordi Borgerrepræsentationen har besluttet en fast track-model for godkendelse og projektering af anlægsprojekterne. Samtlige projekter, der på nuværende tidspunkt er politisk godkendt, anlægges af kommunens egen driftsorganisation, der har solid erfaring med at etablere trafikdæmpende foranstaltninger. Fremover vil projekterne blive udbudt til eksterne entreprenører.

De trafikdæmpende foranstaltninger er virkemidler, der f.eks. sikrer en passende dæmpning af hastigheden, forbedrer oversigtsforholdene eller gør det nemmere for børnene at krydse en vej. Virkemidler, vi har en lang og god erfaring med i de københavnske gader, og som passes ind uden væsentlige konsekvenser for afviklingen af trafikken og mulighederne for at parkere.

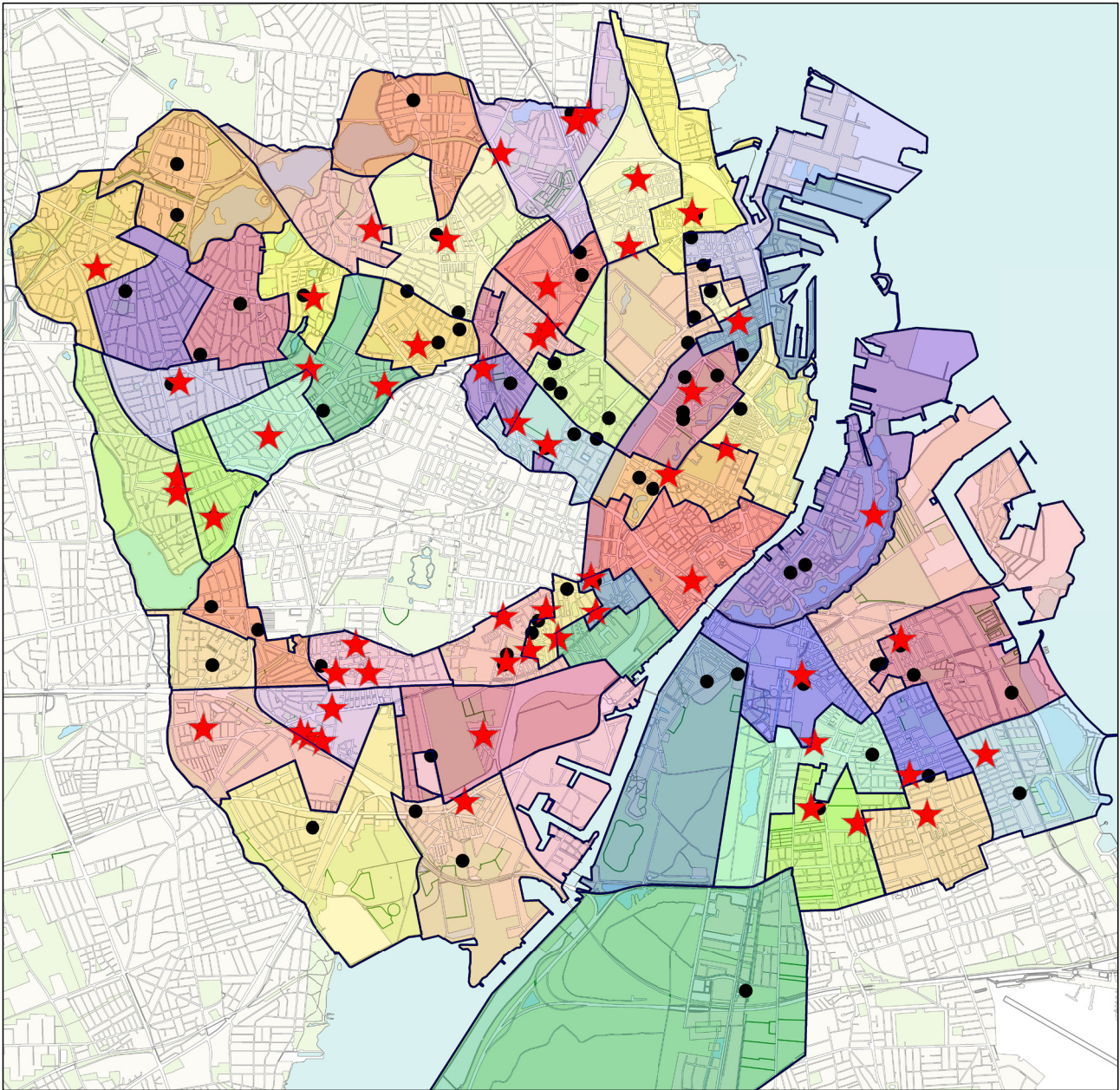
I august indledte Sikre Skoleveje desuden et forsøg med såkaldt flex-parkering, hvor fem parkeringspladser på vejen reserveres til cyklister i skoletiden og til bilister udenfor skoletiden. Forsøget foregår ud for Ingrid Jespersens Gymnasieskole i Nordre Frihavsgade på Østerbro og vil blive evalueret i foråret 2012.

UDFØRTE PROJEKTER

Hvert projekt består af flere tiltag ved en skole. I 2011 har vi bl.a. anlagt:

- 350 meter cykelstativer
- 22 afmærkninger, fx blå cykelfelter og fodgængerfelter
- 28 vejbumper
- 25 hævede flader
- 10 fodgængerstøttepunkter
- 2 vejindsnævninger
- 14 fortovsgennemføringer
- 6 sæt bomme
- 65 kys&kør-pladser
- 2 busafsætningspladser
- 1 ombygning af et kryds
- 1 minirundkørsel
- 17 variable hastighedstavler
- 1 nedtællingssignal for fodgængere.

KORT OVER SKOLEVEJSPROJEKTER

★ Projektskoler   ● Kommunale og private skoler

Kortet viser de skoler, Sikre Skoleveje foreløbig er i gang med eller har afsluttet anlægsprojekter på (markeret med en stjerne) samt de øvrige kommunale og private skoler i Københavns Kommune (markeret med en sort cirkel).

Status for de enkelte projekter kan følges på www.kk.dk/sikreskoleveje.

TRAFIKPOLITIK OG UNDERVISNING

Skolernes lokale trafikpolitik og færdselsundervisning er en hjørnesten i arbejdet med at gøre eleverne til kompetente trafikanter. Sikre Skoleveje er et tæt samarbejde mellem Teknik- og Miljøforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen, Politiet, Rådet for Sikker Trafik samt alle skolerne.

Sikre Skoleveje arbejder for at få skolerne til også at lave udendørs undervisning og tilbyder derfor cykler og undervisningsmateriale.

BØRNEKONSEKVENSANALYSER

Program Sikre Skoleveje samarbejder med By-X om at udvikle et værktøj til børnekonsekvensanalyse, der vil blive lanceret i 2012. Det er håbet, at det på sigt vil være en naturlig del af borgerinddragelse i forbindelse med skolebyggerier, skolesammenlægninger, større infrastrukturprojekter og byudviklingsprojekter, og at der foretages en analyse af anlæggets konsekvenser for byens børn.

Sikre Skoleveje arbejder for, at samtlige skoler i Københavns Kommune udarbejder en trafikpolitik. Skolens trafikpolitik indeholder skolens indsats på trafikområdet. Politikken kan indeholde regler som f.eks.: vi kører med cykelhellem, vi deltager i politiets fodgænger- og cyklistprøver og skolens forældre sætter børnene af på de dertil indrettede kys&kør-pladser.

Børnene er fremtidens trafikanter og skal lære og fastholdes i en god trafikadfærd. I børnenes cykelvaner ligger der ligeledes et stort potentiale for at indfri kommunens mål om, at 50 % skal cykle til arbejde og uddannelsesinstitutioner i København i 2015, og at København skal være CO₂-neutral i 2025.

Programmet arbejder på en ny standard for færdselsundervisningen i Københavns Kommune. Færdsel og trafik skal tænkes ind i den skemalagte undervisning og skal understøtte læringen om bæredygtig udvikling og inddragelsen i den demokratiske proces.

I 2011 har Sikre Skoleveje arbejdet på at gøre trafikpolitik, forældreansvar og undervisning til et integreret koncept. Der er blevet udarbejdet et dialogværktøj, som hjælper skolerne med at lave en trafikpolitik, der fordeler ansvaret mellem skole, forældre og kommune. Værktøjet bliver støttet gennem udvikling af undervisningsmaterialer, udeskoleaktiviteter og et trafikspil, der sætter trafik og trafikale valg på dagsordenen. Dette er blevet afprøvet på nogle af de skoler, vi samarbejder med og vil blive udviklet videre i 2012.

Sikre Skoleveje har også arbejdet på at gøre trafikundervisningen aktiv. Børn har brug for øvelse, og der er mange muligheder for at flette trafiktræning ind i den daglige skoledag. Derfor er Sikre Skoleveje begyndt at arbejde med udeskolekoncepter og en cyklende udeskole "Skolen på cykel". Der er blevet indkøbt 60 cykler og indgået aftale om mulighed for lån af yderligere 40 cykler til børn fra 3 - 15 år, så alle har mulighed for at komme ud og træne på cykel. Derudover er der blevet udviklet undervisningsmateriale og cykelkort til at tage på tur efter, og der vil løbende blive udviklet mere i samarbejde med skoler og andre interessenter.

ADFÆRDSPÅVIRKNING, KOMMUNIKATION OG KAMPAGNER

Generelt har de københavnske børn nogle gode transportvaner, som vi skal gøre alt for at fastholde, når de bliver ældre. Størstedelen af børnene kommer til skole ved at cykle eller gå, mens under en fjerdedel bliver kørt i bil eller bruger offentlig transport. Transportformen afhænger blandt andet af barnets alder og skolevejens længde. De gode vaner skal plejes og fastholdes, og børnene skal vokse op og give de gode vaner videre til deres egne børn.

På den måde sikrer vi, at indsatsen bliver langtidsholdbar og endda får en længere levetid end de fysiske tiltag i byen. Vi ved fra både danske og udenlandske undersøgelser, at man ikke kan bygge sig ud af de trafikale problemer og hverken adfærdspåvirkningen eller kampagnerne kan stå alene.

Programmet samarbejder med lokaludvalgene om at inddrage børnene i arbejdet med mobilitet i de forskellige bydele. Lokaludvalgene har en direkte kontakt til programmet og orienteres om status for de enkelte skoleprojekter.

De københavnske skoler, forældre og børn er meget forskellige fra skole til skole og bydelene imellem.

Skolerne skal inspirere hinanden, men det er ikke altid, at det, der er en god løsning ét sted i byen, automatisk kan bruges med succes andre steder. Vi har derfor gjort en stor indsats for at lære vores målgrupper indgående at kende, så vi kan sætte ind parallelt med de rette trafiksaneringer og den rette adfærdspåvirkning.

I 2011 var Københavns Kommune for første gang med i Rådet for Sikker Trafiks landsdækkende skolestartskampagne. Der blev sat kampagneskilte op ved alle skoler i kommunen, og de ca. 6.000 nye skoleelever fik bl.a. en postmappe og et trafik hæfte med opgaver, som klasserne kunne konkurrere om at løse. De to vinderklasser blev efterfølgende kåret af teknik- og miljøborgmester Ayfer Baykal på Rådhuset.

I forbindelse med skolestarten uddelte kommunens p-vagter æbler til bilisterne ved 28 skoler for at få en snak om hensigtsmæssig parkering ved skolerne med dem. I samarbejde med Byens Trafikråd fik de nye elever også en skolestarts t-shirt, og for 20. år i træk var der billeder af børn bag på busserne, der siger: "Pas på mig – jeg er ny i trafikken".

P-vagterne delte æbler ud og fik en snak om hensigtsmæssig parkering ved skolerne med bilisterne som led i årets skolestartskampagne.

Sikre Skoleveje afholdt VM i løbecykling for byens yngste.

De ældste klasser blev inviteret til orienteringsløb på cykel på Kastellet under Cykel-VM.

Skolepatruljen hjalp med at uddele æbler til de hensynsfulde cyklister ved Øster Farimagsgades Skole som led i en kampagne for at få cyklisterne til at stoppe for rødt ved fodgængerfeltet.

Sikre Skoleveje samarbejdede med Østre Gasværk ifm. deres forestilling Cykelmyggen Egon, der spillede fra august til oktober. Hver onsdag, hvor publikum primært var skoleklasser, har børnene om formiddagen inden forestillingen kunnet låne cykler og hjelme og selv prøve deres cykelfærdigheder på Sikre Skolevejes cykeløvebane. På de 10 onsdage var der i alt ca. 5.400 børn. Vi udleverede desuden ca. 9.000 cykellegehæfter i spilleperioden.

Sikre Skoleveje brugte VM i landevejscykling som startskud til at få cyklen ind i undervisningen. Mens de professionelle cykelryttere susede af sted i byens gader, afholdt Sikre Skoleveje VM i løbecykling for byens yngste. I alt 500 børn gav den gas på banerne på Israels Plads. Børnene kunne også komme på skattejagt på løbecykel i Ørstedsparken. Her blev cykeltræningen kombineret med naturvejledning. 250 børnehævebørn og 30 medfølgende voksne på sparkecykel deltog i skattejagten.

De ældste klasser var inviteret til orienteringsløb på cykel ved Kastellet. Godt 170 elever fik en anderledes skoledag med masser af frisk luft, motion og sjov læring. Tilbuddet om "cykelskole" fortsætter, og klasserne kan låne cykler og hjelme som klassesæt og få cykelkort og undervisningsmateriale til foreløbig Langelinie og Holmen, og i 2012 også til Kalvebod Fælled.

Under VM kunne børnene også besøge Sikre Skolevejes arbejdende værksted på Israels Plads og give deres bud på, hvordan man kan lave lommetrafiklegepladser eller områder i større parker, hvor børn kan øve sig i at cykle og lave sjov cykelleg. I dette designværksted og under koncerten med Cykelmyggen Egon på Rådhuspladsen uddelte vi ca. 2.300 cykellegehæfter.

For at løse nogle meget lokale trafikale problemstillinger afholdt vi cyklistkampagner ved to skoler. Der blev uddelt æbler til de cyklister, der stoppede for rødt ved fodgængerfelterne ved Nørrebro Park Skole på Jagtvej og Øster Farimagsgades Skole på Østerbro. Formålet var at skabe fokus på børnene i trafikken, så skoleeleverne trygt kan bevæge sig rundt.

Sikre Skoleveje støtter desuden op om Cyklistforbundets landsdækkende kampagne "LYS PÅ - med Ludvig", der retter sig mod 4. klasserne. For at gøre opmærksom på kampagnens start uddelte Sikre Skoleveje sammen med politiet og skolepatruljer reflekser ved to københavnske skoler ved overgangen til vintertid.

RESULTATER OG UDFORDRINGER

Generelt er Sikre Skoleveje på rette kurs, og programmets mål om at de københavnske børn skal være sikre, trygge og kompetente trafikanter er et realistisk mål.

MÅLOPFØLGNING MED SMILEYS

ANLÆG

Der er indstillet og godkendt otte anlægspakker med i alt 70 projekter til og med 2011. Langt over halvdelen af disse projekter er på nuværende tidspunkt anlagt. Alle de resterende projekter anlægges inden skolestart august 2012. Vi forventer at indstille og anlægge yderligere to anlægspakker med i alt 10 projekter frem til december 2012.

TRAFIKPOLITIK OG UNDERVISNING

En ny type dialogmøder har ført til, at flere skoler udarbejder en trafikpolitik. Vi har også oprettet cykeludlån og lavet undervisningsmateriale, som understøtter udeskolekonceptet.

ADFÆRDSPÅVIRKNING, KOMMUNIKATION OG KAMPAGNER

Sikre Skoleveje brugte Cykel-VM som startskud til at give børn og unge en masse sjove oplevelser på cykel og få cyklen ind i undervisningen. Vi yder desuden løbende en aktiv indsats ift. pressen.

FORVENTNINGSAFSTEMNING

Tiden fra første kontakt til anlægsstart er nede på seks måneder. Forældre og skoler vender tilbage til os med positive tilkendegivelser.

ØKONOMI

Vi forventer et forbrug på 14 mio. kr. i 2011. Der var budgetteret med et forbrug på 22 mio. kr. Programmet har fået tilført yderligere 23,4 mio. kr. i Budget 2012.

BEMANDING

I januar 2012 tiltrådte Caroline Eiler Gotved som ny programleder. Caroline erstatter Janus Steen Møller, som har sagt ja til en udstationering i Vietnam.

NETVÆRK

Vi har tætte netværk til skolerne, Rådet for Sikker Trafik, Politiet, forældreorganisationen Skole & Forældre, Dansk Cyklistforbund, aktører i Øresundsregionen, lokaludvalgene og områdefornyelsesprojekterne. Netværkene sikrer synergien på tværs i programmet.

MÅLGRUPPE

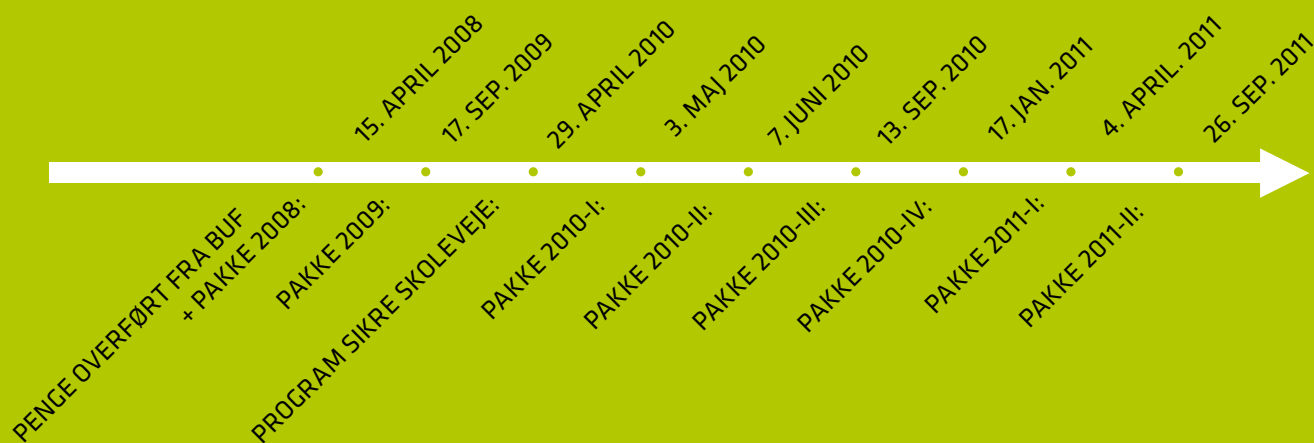
Vi skal kende børnene og deres forældre godt for at kunne målrette indsatsen og har derfor brugt kræfter på at få et bedre billede af målgrupperne. Det er bl.a. sket gennem kvantitative og kvalitative interviews med skoleelever, forældre og skoleledere samt ved litteraturstudier.

SKOLEUDBYGNING

Programmet er involveret tidligt i udbygningen af kommunens pladskapacitet på børneområdet, og der er aftalt en proces med tidlig involvering af trafikplanlæggere i Børne- og Ungdomsforvaltningens anlægsarbejde.

TIDSLINJE FOR SIKRE SKOLEVEJE

PROGRAMMETS ØKONOMI I 1.000 KR.

BOGFØRINGSÅR	2008	2009	2010	2011
Fysiske anlæg	1.835	2.792	4.886	13.413
Trafikpolitik og undervisning			986	354
Adfærd, kommunikation og kampagner			166	1.311
Programledelse og løn	18	133	1.564	1.255
I ALT	1.853	2.925	7.601	16.333

2012

DE VIGTIGE MILEPÆLE I 2012

- Anlæg af de projekter, som Teknik- og Miljøudvalget har godkendt i 2011 og 2012
- Indstilling til Teknik- og Miljøudvalget af to pakker med omkring 10 anlægsprojekter
- 4 SKOLE-samarbejdet på Midtøstamager
- Udvikling af et værktøj til børnekonsekvensanalyse
- Seminar for færdselskontaktlærere
- Evaluering af flex-parkeringsforsøg i Nordre Frihavsgade på Østerbro
- Portalen www.kk.dk/sikreskoleveje promoveres yderligere som stedet, hvor lærere, forældre og elever kan finde undervisningsmateriale, status på anlægsprojekter, inspiration til arbejdet med trafikpolitik etc.
- Skolestartskampagne 2012
- Kampagne for at få forældre, der kører deres barn til skole, til at skifte til gang eller cykling
- Lokale kampagner rettet mod cyklistadfærd
- Medvirken til udarbejdelsen af Københavns Kommunes Trafiksikkerhedsplan 2012-2020.

Programmet er vedtaget på baggrund af forandringer af skolestrukturen. Sammenlægninger og nybyggeri af skoler fortsætter, og vi skal derfor fortsat fokusere på arbejdet med at gøre de københavnske skolebørn til sikre, trygge og kompetente trafikanter.

"Selvfølgelig gør cykelstierne en forskel. Der er ikke biler på cykelstierne. Bilerne er farligst."

DRENG 9. KLASSE

"Jeg er mest bange for at snuble og måske brække benene, når jeg går til skole."

PIGE 0. KLASSE

"På de små veje, hvor der bare er højtænder, kører bilerne bare ud."

ELEV 5. KLASSE